

Rijkswaterstaat
Ministerie van Infrastructuur en Waterstaat

RWS BEDRIJFSINFORMATIE

Hoofdvaarweg Lemmer – Delfzijl (HLD)

Verslag marktconsultatie HLD T4a

Colofon

Uitgegeven door Informatie Telefoon	KoersNoord Hoofdvaarweg Lemmer Delfzijl
Zaaknummer	Verslag marktconsultatie HLD T4a
Datum Status Versienummer	9 oktober 2023 Definitief 1.0

Inhoud

1	Inleiding—4
1.1	Aanleiding en doel marktconsultatie—4
1.2	Aanpak marktconsultatie op hoofdlijnen—4
1.3	Vooruitblik—5
2	Samenvatting antwoorden vragenlijst—6
2.1	Opbouw samenvatting—6
2.2	Thema 1: Duurzaamheid—6
2.2.1	Toepassing (stalen) damwanden van elders—6
2.2.2	Hoogwaardig hergebruik vrijkomende (houten) damwanden—6
2.2.3	Emissieloos/emissiearm—7
2.2.4	Natuur inclusieve oevers—7
2.3	Thema 2: Uitvoeringsaspecten—8
2.3.1	Informatievoorziening tijdens tenderfase—8
2.3.2	Veiligheid (irt hinderbeperking)—8
2.3.3	SOS (Stochastische Ondergrond Schematisatie)—8
2.3.4	Verificatie en validatie, opleveren en overdracht—9
2.3.5	Gedragcode soortenbescherming—9
2.4	Thema 3: Aanbesteding en planning—9
2.4.1	Aanbesteding en planning—9
2.4.2	Ontwerp- en uitvoeringsplanning—9
	Bijlagen—10

1 Inleiding

1.1 Aanleiding en doel marktconsultatie

Rijkswaterstaat Noord-Nederland (PPO) heeft het voornemen om de V&R-opgave voor de Hoofdvaarweg Lemmer – Delfzijl (HLD) in gang te zetten door middel van het aanbesteden en uitvoeren van Tranche 4a: het eerste geprioriteerde deel van de scope. Onder Tranche 4a vallen circa 6 km aan oevers, 3 remming- en geleidewerken en 3 wachtlocaties.

Als onderdeel van de voorbereiding van de aanbesteding van dit project heeft een marktconsultatie plaatsgevonden met drie doelen:

- Het opstellen van een ambitieus, maar ook realistisch aanbestedingsdossier voor Tranche 4a, met name op gebied van duurzaamheid;
- Het bij elkaar brengen van diverse marktsegmenten die iets kunnen betekenen in het behalen van de doelstellingen;
- Het verkrijgen van inzichten met betrekking tot de aanpak van het project HLD als geheel.

Dit verslag geeft een samenvatting van de vragen en antwoorden uit deze marktconsultatie. Verkregen inzichten uit de marktconsultatie gebruikt Rijkswaterstaat (waar relevant) in de voorbereiding van de aanbesteding en in de aanbestedingsstukken. Aan dit verslag kunnen geen rechten worden ontleend.

1.2 Aanpak marktconsultatie op hoofdlijnen

Rijkswaterstaat heeft het marktconsultatiedocument V&R HLD Tranche 4a op 20 juli 2023 gepubliceerd met kenmerk 31137608/31087901. Geïnteresseerde partijen konden zich tot en met 28 augustus aanmelden door de vragenlijst in te vullen en te voorzien van namen en functies van de personen die aanwezig willen zijn bij de bijeenkomst op 12 september. Vanwege het ontbreken van aanmeldingen van een aantal partijen die eerder wel interesse hadden getoond, is deze partijen op 29 augustus 2023 nog een reminder gestuurd. Op 1 september 2023 is de aanmeldperiode gesloten.

Op 12 september 2023 heeft een bijeenkomst met de aangemelde partijen plaatsgevonden in de vorm van een presentatie van het project en een terugkoppeling van het algemene beeld voortkomende uit de gegeven antwoorden. Hierna is aan een viertal ronde tafels verdere discussie gevoerd over de vier onderwerpen binnen het thema duurzaamheid. De schriftelijke antwoorden op de vragen rondom uitvoeringsaspecten en aanbesteding & planning gaven geen aanleiding tot verdere discussie.

Een overzicht van de deelnemende partijen aan de marktconsultatie is opgenomen in bijlage I, De presentatie van het project en terugkoppeling van het algemene beeld is in Bijlage II bijgevoegd.

In het volgende hoofdstuk is een samenvatting van de antwoorden van de deelnemende partijen op de vragenlijst opgenomen, voor duurzaamheid aangevuld

met zaken die tijdens de bijeenkomst aan de verschillende tafels aan bod zijn gekomen.

1.3 Vooruitblik

Mede op basis van deze marktconsultatie wordt de contractvoorbereiding verder doorlopen, met als doel een ambitieus én realistisch aanbestedingsdossier voor het project HLD Tranche 4a. De verwachting is dat deze Q2-3 2024 op TenderNed wordt geplaatst.

Ook in de verdere uitwerking van de overige scope van de HLD zullen de resultaten van deze marktconsultatie meegenomen worden.

2 Samenvatting antwoorden vragenlijst

2.1 Opbouw samenvatting

De vragenlijst in het marktconsultatiedocument was opgedeeld in 3 thema's. In het vervolg van dit hoofdstuk zullen per thema de antwoorden op de verschillende onderwerpen/vragen behandeld worden (door zowel het algemene beeld als een aantal opvallende reacties weer te geven). Zowel de antwoorden op de vragenlijst als de resultaten van de ronde tafel discussies worden hierbij aangehaald.

2.2 Thema 1: Duurzaamheid

2.2.1 *Toepassing (stalen) damwanden van elders*

Een nauwe samenwerking in de keten is nodig om circulariteit op gebied van stalen damwanden te vergroten, omdat de huidige (staal)markt hierdoor anders wordt. Een aantal deelnemers geeft aan een faciliterende rol te zien voor RWS omdat de markt van secundaire damwanden nog niet volgroeid is. Andere deelnemers laten dit liever aan de markt (ON en leveranciers) zelf over. Aandachtspunten bij de toepassing van stalen damwanden van elders binnen HLD zijn:

- Er is complete en betrouwbare informatie nodig van de vrijkomende damwanden. Dit voorkomt speculatie;
- Beschouw de hele keten en niet alleen RWS-projecten. Ook bij provincies, havenbedrijven en waterschappen kunnen stalen damwanden vrijkomen of juist hergebruikt worden;
- Om hergebruik van stalen damwanden aantrekkelijk te maken is een waardering in de BPKV-criteria en een aanpassing van enkele contractuele eisen wenselijk;
- Geef daarbij duidelijk aan op welke manier een hergebruikte stalen damwand in de BPKV wordt beoordeeld: de restlevensduur, het aantal meter oever met hergebruikte damwanden of nog iets anders?
- Er is ruimte nodig in de huidige normeringen en het beleid van RWS om naar een hogere mate van hergebruik te komen. Kijk daarbij goed waar of bij wie binnen de RWS-organisatie de besluitvorming hiervoor ligt;
- Timing, transport en opslag zijn van groot belang. Duidelijke afspraken omtrent verantwoordelijkheden en risicoverdeling is nodig op deze punten;
- Wellicht dat voor Tranche 4a een grotere rol voor RWS gewenst is om het hergebruik op gang te brengen. In de toekomst zien de deelnemers een grotere rol voor de markt.

2.2.2 *Hoogwaardig hergebruik vrijkomende (houten) damwanden*

Hout is prima her te gebruiken, met een breed toepassingsgebied. Hoe gedetailleerder en betrouwbaarder de informatie over het materiaal (houtsoort, lengte, dikte, aantasting, aanwezigheid ankers) is, hoe groter de kans op zo hoogwaardig mogelijk hergebruik.

Meer informatie richting de realiserende partijen over toekomstige projecten, binnen RWS en bij andere watergangbeheerders, vergroot de kans op hoogwaardig hergebruik. De belangrijkste aandachtspunten bij hoogwaardig hergebruik van vrijkomend hout zijn:

- Informatie over toekomstige projecten kan al voldoende zijn; bindende afspraken vanuit RWS over deze (mogelijke) afzet zijn niet per se nodig;
- Timing, transport en opslag van groot belang. Duidelijke afspraken over verantwoordelijkheden en risicoverdeling is nodig op deze punten;
- Vooral de aantoonbaarheid van hoogwaardig hergebruik wordt als lastig ervaren, bij voorkeur laat RWS deze eis vallen. Een bepaalde mate van aantoonbaarheid blijft nodig, om aantoonbaar te voldoen aan BPKV-beloften;
- Om de tijd voor het vinden van een nuttige toepassing te vergroten, zou RWS kunnen eisen dat herbestemming *bindend overeengekomen* is in plaats van eisen dat het *herbestemd* is voor afloop van het Werk;
- Of hergebruik echt iets oplevert voor het milieu, is ook afhankelijk van benodigde bewerkingen en transport naar herbestemming. Kijk dus naar het totaalplaatje. De standaard MKI-berekening voorziet hierin niet volledig.

2.2.3 *Emissieloos/emissiearm*

De wens van RWS om emissieloos te bouwen en binnen dit project de koploper-ambitie te omarmen is volgens de meeste deelnemers haalbaar, mits:

- Er voldoende laadvoorzieningen zijn in de nabijheid van het project. RWS moet afwegen wie hierin welke taak (aanvraag, realisatie) op kan/moet pakken;
- Voldoende waardering/compensatie wordt gegeven, door middel van BPKV. ZE-materieel is nu nog vaak duurder en vergt een investering van ON;
- Mogelijke kinderziektes niet meteen afgestraft worden en er ruimte is om samen naar een (contractuele) oplossing te zoeken;
- De spelregels duidelijk zijn voor beoordeling/toetsing van emissie, met aandacht voor projectgrenzen, soort materieel, draaiuren etc;
- Voldoende tijd wordt gegeven voor de uitvoering, of de koploper-ambitie gericht wordt op een specifieke locatie (bijvoorbeeld Kolonelsdiep).

2.2.4 *Natuur inclusieve oevers*

Ook bij dit onderwerp binnen het thema duurzaamheid loopt de ervaring bij de marktpartijen flink uiteen, van een nog vrij onbekende term tot al meermaals gedaan. Alle partijen staan er echter open voor als dit gevraagd wordt. Daarbij gelden dan de volgende aandachtspunten:

- Maak gebruik van opgedane (succes)ervaringen en kijk daarbij vooral naar het effect van de genomen maatregelen. Hierbij dient wel opgemerkt te worden dat de oevers van de HLD te maken hebben met stromingen en golfslag van grote schepen, wat veel verschilt met een rustige beek of sloot;
- Vergeet ook het laaghangend fruit niet, zoals bijvoorbeeld bloemrijke bermen;
- Geef duidelijke kaders aan qua ruimtebeslag en doelsoorten, daarbinnen krijgt ON liefst ruimte voor eigen invulling;
- Zorg dat oplossingen die worden aangeboden breed getoetst worden, onder andere ook beheer en onderhoud en zet hier een passende BPKV-beloning tegenover. Een EMVI-boete vanwege het achterblijven van natuurlijke ontwikkeling is wel een lastig punt, door klimaat en/of weersomstandigheden;
- Voor de nazorg en monitoring zijn er twee opties: de ON die Tranche 4a realiseert of de ON van het toekomstige BOC (BasisOnderhoudsContract).

Beide hebben voor- en nadelen. Aan RWS, en dan vooral de beheerder, om een weloverwogen keuze te maken.

2.3 Thema 2: Uitvoeringsaspecten

2.3.1 Informatievoorziening tijdens tenderfase

Marktpartijen hebben over het algemeen goede ervaring met gebruik van geografische viewers in aanbestedingstrajecten. Met name voor snel inzicht in de tenderfase en dialogen/afstemming zowel intern als extern kan een geografische viewer meerwaarde bieden. Hierbij gelden de volgende aandachtspunten:

- De viewer zal in ieder geval informatie moeten bevatten over de scope, areaalgegevens hiervan, eventuele (voor)ontwerpen (in CAD) en de resultaten van conditionerende onderzoeken, zoals onder andere K&L, geotechniek en flora & fauna;
- Voor optimaal gebruik is de aanwezigheid van afspraken/voorwaarden vanuit stakeholders, scheeps- en voertuigintensiteiten en gegevens over belendingen en eigendomssituaties prettig;
- De grootste zorgen heeft de markt over actualiteit van gegevens en versiebeheer, wie er verantwoordelijkheid is voor de gegevens, de betrouwbaarheid van toegang, interpretatieverschillen en de (on)geschiktheid van bestanden voor toepassing door ON (bijvoorbeeld pdf's met platte info).

2.3.2 Veiligheid (irt hinderbeperking)

De factoren/afwegingen die binnen Tranche 4a invloed hebben op de veiligheid zijn:

- Zwaar materieel op een drukke vaarweg met weinig ruimte. Uitvoering vanaf de kant of het stremmen van een deel van de vaarweg vergroot de werkruimte en daarmee de veiligheid;
- Voor het beperken van hinder zou werken buiten het recreatieseizoen een goede optie zijn, echter kom je dan terecht in de donkere maanden waardoor het zicht beperkter is en kans op aanvaringen groter;
- Transport naar bouwlocaties, sommige locaties zijn over land alleen via smalle wegen bereikbaar;
- Nu al regelmatig aanvaringen met bruggen, een tijdelijke situatie vanwege vervanging van geleidewerken vergroot dit risico. Hier is eigenlijk een algemene stremming nodig;
- Werken, hijsen en trillingen nabij kunstwerken, wegen en belendingen;
- Tijdsdruk en/of 's nachts moeten werken verlagen de veiligheid. Daarom zou een te strakke sturing op mijlpalen vermeden moeten worden;

2.3.3 SOS (Stochastische Ondergrond Schematisatie)

De ervaring van marktpartijen met SOS varieert tussen geen en ruime ervaring. Het is vooral goed te gebruiken in de planuitwerkingsfase voor het verkennen van verschillende scenario's en plannen gebaseerd op variëteit in de ondergrond. Voor constructieve detaillering (zoals in Tranche 4a) is SOS minder geschikt, omdat dan een hoger detailniveau van bodeminformatie nodig is.

2.3.4 *Verificatie en validatie, opleveren en overdracht*

Vroegtijdige afstemming tussen Opdrachtgever (specifiek met de beheerder) en Opdrachtnemer is cruciaal voor het tijdig en succesvol doorlopen van verificatie, validatie, opleveren en overdracht.

De volgende stappen kunnen daar positief aan bijdragen:

- Zorg tijdens de contractvoorbereiding voor een eenduidige zienswijze met betrekking tot verificatie en validatie;
- Laat beheerders tijdens de contractvoorbereiding duidelijk aangeven welke informatie op welke wijze gewenst/vereist is in de af- en opleverdossiers;
- Stem kort na gunning af over interpretatie en verwachtingen en herhaal dit periodiek;
- Gefaseerd afleveren, zodat mogelijke misverstanden zichtbaar worden en voorkomen kunnen worden in de overige afleverdossiers. Ook een proefoplevering kan dit bereiken.

2.3.5 *Gedragscodesoortenbescherming*

Deze nieuwe gedragscode zal de werkzaamheden voor OG en ON niet veel veranderen. Er bestaat wel het risico dat discussie volgt met bevoegd gezag over de interpretatie hiervan. Het inzetten van goede ecologen, zowel bij Opdrachtgever als Opdrachtnemer, kan het verschil maken en zorgen dat je niet onverwacht toch een ontheffing of vergunning nodig hebt.

2.4 **Thema 3: Aanbesteding en planning**

2.4.1 *Aanbesteding en planning*

De markt heeft wisselend ervaring met Concurrentiegericht Dialoog (Light): een aantal partijen weinig tot geen, maar ook een aantal partijen met ruime ervaring. Men vindt het prettig en goed om onduidelijkheden in de uitvraag en mogelijke oplossingen gedurende de tenderfase te kunnen bespreken met OG. Hierdoor worden betere aanbiedingen gedaan. Voorwaarde is dan wel dat er ook oplossingsvrijheid aan de markt wordt gegeven en dat met BPKV onderscheid echt beloond wordt. Daarnaast wordt een passende tendervergoeding en goede timing ten opzichte van andere grote aanbestedingen op prijs gesteld.

Voor de concurrentiegericht dialoog (light) worden de volgende onderwerpen als interessant gezien:

- uitvoeringswijze (hinder),
- duurzame oplossingen, samenwerking,
- kansen & risico's,
- verduidelijken van de BPKV-criteria.

2.4.2 *Ontwerp- en uitvoeringsplanning*

De meegegeven planning op hoofdlijnen lijkt realistisch en haalbaar. Daarbij geldt wel dat voldoende tijd aan ON moet worden gegeven voor ontwerp en voorbereiding, vooral voor het creëren van duurzame oplossingen. De timing ten opzichte van andere grote projecten speelt ook een grote rol.

Bijlagen

I Deelnemers marktconsultatie

Antea
BAM
Beens-Hakkers
CRUX-Gooimeer
De Boer & De Groot
Heuvelman Ibis
Heijmans Infra
Ploegam
Tebezo
Van den Biggelaar
Van Halteren
Van Oord